

blev også fra flere sider givet udtryk for tilfredshed med det seneste amerikanske nedrustningsforslag, som ambassadør Goldberg allerede i generaldebatten havde gjort omhyggeligt rede for (reduktion af antallet af fremføringsmidler, tilintetgørelse af et betydeligt antal atomvåben på begge sider og overførsel af det spaltelige materiale til fredelige formål).

Spørgsmålet om garantier til uforpligtede ikke-atomlande mod politisk afpresning fra atommagternes side indtog en fremtrædende plads i debatten. Et forslag fra Nigeria om, at ikke-spredningsaftalen skulle indeholde en forpligtelse for atommagterne til ikke at bringe kernevåben i anvendelse over for ikke-atommagter, fik udstrakt støtte. Ordninger, hvorefter atommagterne skulle komme en ikke-atommagt til hjælp i tilfælde af angreb fra andre atommagter, gav derimod anledning til betænkeligheder og kunne, som UARs repræsentant udtrykte det, føre til et uønskeligt „kerne-våbenmæssigt formynderskab“ fra stormagternes side i strid med alliancefriheden. Irland var med flere andre lande af den opfattelse, at FN burde optræde som garant, medens man fra anden side fandt den bedste garanti i, at der blev taget effektive skridt til nedrustning. Spørgsmålet blev anset for særlig kompliceret i Asien, hvor Kina, der næppe var interesseret i det internationale nedrustningssamarbejde, var den eneste atommagt.

Det italienske moratorieforslag blev som en midlertidig foranstaltning mødt med almindelig sympati, dog ikke i østblokken, der fandt, at forslaget ikke forhindrede spredning gennem militæralliancer. Nederlandene, Ghana og Jugoslavien gav udtryk for frygt for, at dets vedtagelse ville forsinke bestræbelserne for at tilvejebringe en ikke-spredningsaftale. Sverige fremhævede betydningen af, at moratoriet blev tidsbegrænset.

Det danske forslag om at kombinere det italienske moratorium med et moratorium for kontrollable underjordiske atomsprængninger fandt støtte hos Sverige og Finland, men blev afvist af USA og Sovjetunionen.

Den svenske tanke om et internationalt seismografisk samarbejde til konstatering af underjordiske atomsprængninger fik bred tilslutning, idet østblokken dog forholdt

sig tavst. Indien og Canada blev komplimenteret for deres afkald på som potentielle atommagter at producere kernevåben.

Der blev endelig fremsat udtalelser om verdensnedrustningskonferencen og om atomfri zoner.

For så vidt angår de vigtigste indlæg kan det særlig nævnes, at den *sovjetiske* FN-ambassadør Fedorenko indledte debatten med et bemærkelsesværdigt moderat indlæg, der vel indeholdt angreb på vesttysk revanchisme, men som manglede de sædvanlige udfald mod USA eksempelvis for Vietnam-politikken. Han understregede som alle følgende talere ikke-spredningsproblemet påtrængende karakter og forsikrede, at hensigten med en ikke-spredningsaftale ikke var at sikre de fem stormagter et atommonopol, men tværtimod at eliminere atomklubben.

Ambassadør Fedorenko fremhævede nødvendigheden af, at man koncentrerede sig om spredningsproblemet, og ikke sammenkædede en ikke-spredningsaftale med forholdsregler såsom standsning af atomvåbenproduktionen og reduktion af lagrene af disse våben, fordi dette ville vanskeliggøre enighed og rejse spørgsmål om kontrol og inspektion. Han gennemgik herefter det sovjetiske forslag, der tilsigtede at udelukke enhver mulighed for spredning, eksisterende eller mulig; direkte, gennem kollektiv kontrol inden for en militæralliance, eller på nogen anden måde.

Mr. Foster, USA, lagde særlig vægt på den forpligtelse, som art. III i det amerikanske aftaleudkast pålagde traktatpartnerne til at lade deres fredelige nucleare virksomhed underkaste IAEA-kontrol. Foster understregede, at USA var imod enhver form for spredning, direkte eller indirekte, men det måtte ikke overses, at det ikke var USA, der havde valgt Centraleuropa og især Vesttyskland som politisk skueplads og som mål for mellemdistanceraketter. Ligesom Fedorenko tog Foster afstand fra sammenkædningen af ikke-spredningsspørgsmålet med andre skridt.

Foster afviste tanken om et ukontrolleret moratorium for underjordiske prøvesprængninger herunder også begrænset til sprængninger over en vis seismisk styrke. Han gjorde videre rede for de amerikanske forslag om kontrolleret frysning og reduktion